

Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin fokuserer på de lægemidler eller lægemiddelgrupper, hvor der har været de største ændringer i omsætningen i forhold til samme kvartal året før.

Det samlede salg af alle apoteksforbeholdte lægemidler i primærsektoren er faldet med **117 mio. kr.** (-4,4 %) fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013. Det samlede mængdeforbrug af lægemidler, der opgøres i DDD (Definerede Døgn Doser), er i samme periode steget med **9,2 mio. DDD** (1,4 %).

Lægemidler med størst stigning i omsætning

- Papillomavirus (human type 6, 11, 16, 18)
- Midler til sænkning af blodsukker ekskl. insuliner
- Dabigatranetexilat (Midler mod blodpropper)
- Rivaroxaban (Midler mod blodpropper)
- Simvastatin (Kolesterolsænkende) **NY**
- Midler mod knoglesygdomme **NY**
- Pregabalin (Epilepsi) **NY**
- Zolpidem (Benzodiazepin lignende) **NY**
- Fampridin (Sclerose)
- Ticagrelor (Midler mod blodpropper)

Lægemidler med størst fald i omsætning

- Stærke smertestillende midler
- Atorvastatin (statiner)
- Selektive serotonin gen-optagelses hæmmere (SSRI)
- Montelukast (Midler mod obstruktive luftvejssygdomme) **NY**
- Antipsykotika
- Metoprolol (Beta-blokker) **NY**

Læs mere om:

- [Stor interesse for at blive vaccineret mod Human Papillomavirus \(HPV, human type 6,11,16,18\)](#)
- [Brugen af pregabalin er støt stigende - flest bruger det mod smerter](#)
- [Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen](#)
- [Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen](#)

Stor interesse for at blive vaccineret mod Human Papillomavirus (HPV, human type 6, 11, 16, 18)

HPV-vaccinen beskytter mod de HPV-vira, der kan give kønsvorter og visse former for kræft [1,2]. Vaccinen er en del af pigernes børnevaccinationsprogram. Der er også etableret diverse catch-up-programmer til piger op til 26 år, der ellers er for gamle til at være del af børnevaccinationsprogrammet. Catch-up-programmet for kvinder under 26 år udløber med udgangen af 2013. En fuld HPV-vaccination indebærer 3 vaccinationer fordelt over et halvt år [3]. Ideelt set skal pigerne have fået deres første stik inden 1. juli 2013 for at kunne få hele vaccinationen som en del af catch-up-programmet. Den store stigning i omsætningen kan muligvis være forårsaget af at en del piger har skullet nå at få det første stik inden udgangen af juni 2013.

[1] <http://www.sst.dk/Sundhed%20og%20forebyggelse/Vaccinationer/HPV%20vaccination.aspx>

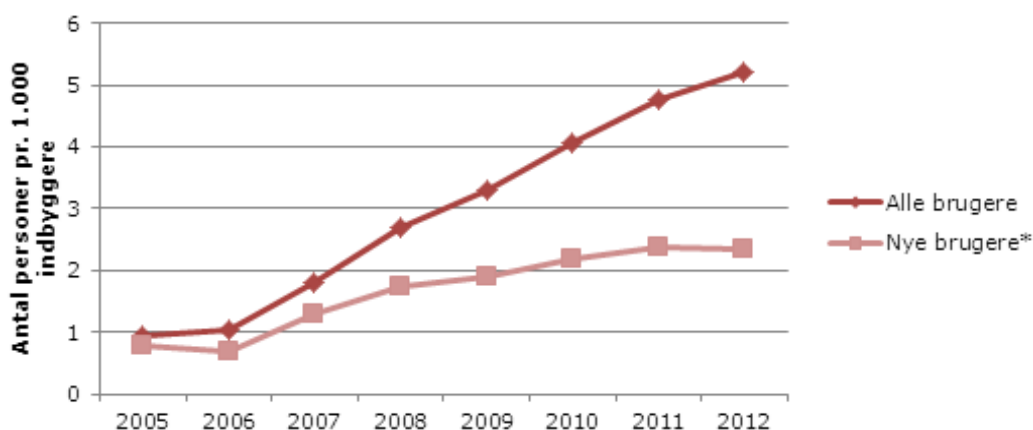
[2] <http://www.cancer.dk/Hjaelp+viden/ordbog/H/Humant+papilloma+virus+%28HPV%29.htm>

[3] <http://www.vidunderlivet.dk/fakta/vaccination/>

Brugen af pregabalin er støt stigende - flest bruger det mod smerter

Omsætningen af lægemidler med pregabalin er 4,3 mio. kr. højere (svarende til 11 %) i 2. kvartal 2013 i forhold til 2. kvartal året før. Det skyldes primært en stigning i forbruget, og da pregabalin er et relativt dyrt lægemiddel giver det en stor stigning i omsætningen i kroner. Pregabalin (Lyrica®) kom på markedet i oktober 2004 og er godkendt til behandling af både neuropatiske smerter, epilepsi og generaliseret angst. Siden markedsføringen er brugen af pregabalin steget støt, jf. figur 1. I 2012 købte knap 29.000 borgere lægemidler med pregabalin. Antallet af nytilkomne brugere ser dog ud til at være stagneret det seneste år, hvilket tyder på, at stigningen de seneste år mere skyldes, at der er færre brugere, som stopper behandlingen, end der er brugere, der starter i behandling hvert år. Vi har set nærmere på, hvad brugerne af pregabalin i 2012 fik lægemidlet imod (indikationen¹). For 18 % af brugerne var det ikke muligt at angive en indikation². Næsten halvdelen af brugerne havde primært indikationen smerter, mens en tredjedel primært havde indikationen angst og kun 2 % havde indikationen epilepsi. Der er ikke automatisk tilskud til lægemidler med pregabalin. Hvis man skal have det mod generaliseret angst eller neuropatiske smerter, lægges der for eksempel vægt på, at borgeren ikke kan behandles tilfredsstillende med billigere alternativer. Læs mere om tilskudsreglerne på [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#).

Figur 1. Antal brugere af pregabalin pr. 1000 indbyggere 2005 - 2012

* Nye brugere, er dem der ikke har købt pregabalin året før

¹ Oplysninger om indikation i Lægemiddelstatistikregisteret stammer fra teksten på den etiket, apoteket har sat på medicinpakningen, når den udleveres til borgeren. Der er ikke altid helt korrekte indberetninger til registeret på dette område. Vi har derfor grupperet personerne efter den indikation, der oftest var indberettet for den enkelte person.

² Indikationen blev klassificeret som ukendt, hvis indikation manglede i vores indberetninger eller hvis de indberettede indikationer for den enkelte person var meget blandede.

Anna Sophie Toftlund Engelbrecht

Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen

Omsætningen i gruppen af **blodsukkersænkende ikke-insuliner** (A10B) skyldes hovedsageligt en stigning i omsætningen af Victoza® (A10BX07). Victoza® kom på markedet i juli 2009. Victoza® omsatte for 57,2 mio. kr. i 2. kvartal 2013, en stigning på 9,2 mio. kr. siden 2. kvartal 2012. Læs mere om Victoza® i 'Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 1. kvartal 2013' på [ssi.dk](#).

Vanen tro er der flere lægemidler mod **blodpropper**, som er med blandt de 10 lægemidler med den største stigning fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013. Således er 3 ud af 10 lægemidler på listen lægemidler mod blodpropper. For lægemidlet **Ticagrelor** er stigningen i omsætningen på 50 %, der bl.a. kan skyldes en behandlingsvejledning fra RADS (Rådet for anvendelse af dyr sygehusmedicin). Udviklingen i omsætningen skyldes et merforbrug af Ticagrelor, jf. tabel 1 der viser en stigning i mængdeforbruget på tilsvarende 50 %. For begge lægemidler, **Dabigatranetexilat og Rivaroxaban**, er der i januar 2013 kommet en opdatering af anbefalingen fra RADS. Det er således ikke nogen overraskelse, at stigningen i omsætningen for lægemidlerne er stor. For Dabigatranetexilat gælder det, at lægemidlet har været blandt højdespringerne i mere end et år. For Dabigatranetexilat er stigningen i såvel forbrug som i omsætning på 75 %. Rivaroxaban er ny i år, dvs. Rivaroxaban er med på listen over lægemidler med størst stigning for anden gang. Stigningen er ekstrem, en stigning i mængdeforbrug på mere end 800 % og en stigning i omsætningen på mere end 700 %. Det skal dog bemærkes, at stigningen i kroner er størst for Dabigatranetexilat (se tabel 1).

Simvastatin er det mest anvendte middel mod for højt kolesteroltal med en halv mio. brugere i 2012.

I 2. kvartal 2013 var omsætningen 4,7 mio. kr. højere end samme kvartal året før. Det er en stigning på 34 % på trods af, at mængdeforbruget af simvastatin er faldet en smule. Den øgede omsætning skyldes en gennemsnitlig prisstigning fra 0,31 kr. pr. DDD til 0,45 kr. pr. DDD (43 %). Generelt går prisen op og ned, den har tidligere været både lige så høj og lige så lav som i de to perioder, der er sammenlignet her. Men fordi simvastatin bruges af så mange, betyder en prisstigning på 14 øre pr. DDD en øget omsætning på flere mio. kr. pr. kvartal.

Omsætningen af **midler mod knoglesygdomme** er steget med 4,3 mio. kr. (30 %) i 2. kvartal 2013, sammenlignet med 2. kvartal 2012. Stigningen i omsætning er større end stigningen i mængdeforbruget og skyldes blandt andet prisstigninger på Alendronsyre, som har omsat for 93 % (3,2 mio. kr.) mere i 2. kvartal 2013 end i 2. kvartal 2012 – dette på trods af, at mængdeforbruget af Alendronsyre kun er steget med 3 %.

I 2. kvartal 2012 kostede Alendronsyre således 0,55 kr. pr. DDD mod 1,04 kr. pr. DDD i 2. kvartal 2013.

Der er tidligere set store prisændringer for Alendronsyre. I 1. kvartal 2011 var den gennemsnitlige pris for Alendronsyre 0,83 kr. pr. DDD, hvorefter midlet steg i pris til 1,23 og 1,33 kr. pr. DDD i henholdsvis 2. og 3. kvartal 2011. Disse gennemsnitlige priser var dermed på et højere niveau, sammenlignet med 2. kvartal 2013. Siden 2011 er den gennemsnitlige pris for Alendronsyre faldet til et lavere niveau, indtil den aktuelle prisstigning i 2. kvartal 2013. Læs mere om prisændringerne i 2011 på [Institut for Rationel Farmakoterapis hjemmeside](#).

Zolpidem omsatte for 8 mio. kr. i 2. kvartal 2013, en stigning på 4 mio. kr. siden 2. kvartal 2012. I samme periode har hverken mængdeforbruget eller antallet af personer, der indløser recept på Zolpidem, ændret sig betydeligt. Stigningen i omsætningen skyldes en stor stigning i prisen på ca. 2/3 af de markedsførte pakninger; for flere af dem er gennemsnitsprisen pr. DDD mere end fordoblet fra 1. kvartal 2012 til 1. kvartal 2013.

Zolpidem hører til i gruppen af benzodiazepinlignende lægemidler. Denne gruppe er kemisk forskellige fra benzodiazepiner, men virker på samme måde i hjernen. Zolpidem bruges overvejende mod søvnløshed grundet dets søvnfremkaldende virkning.

Fampyra (fampridin) anvendes til symptomlindrende behandling af multipel sklerose og er godkendt til forbedring af gangfunktionen. Det blev markedsført den 3. oktober 2011, og er derved et forholdsvis nyt lægemiddel på markedet i 2. kvartal 2012, som der sammenlignes med. Omsætningen er i 2. kvartal 2013 på 4,6 mio. kr. Der er tale om et relativt dyrt lægemiddel, som koster gennemsnitlig 133 kr. pr. DDD. Der kan søges om enkelttilskud til en 14 dages afprøvning og derefter til 12 måneders behandling, hvis der er effekt ifølge specifikke kriterier.

Tabel 1 viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft den største stigning i omsætningen fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013.

Når der står "NY" efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i sidste kvartalsrapport.

Tabel 1. Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsstigningen.	Omsætning i 2. kvartal 2012 i mio. kr.	Omsætning i 2. kvartal 2013 i mio. kr.	Stigning i omsætning i mio. kr. (%)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (%)
Papillomavirus (human type 6, 11, 16, 18)	J07BM01	Gardasil®	14,90	48,88	34.0 (228 %)	0.1 (334 %)
Midler til sænkning af blodsukker, ekskl. insuliner	A10B	Victoza®	91,29	106,30	15.0 (16.0 %)	0.5 (3.0 %)
Dabigatranetexilat	B01AE07	Pradaxa®	16,07	28,17	12.1 (75.0 %)	0.6 (75.0 %)
Rivaroxaban	B01AF01	Xarelto®	1,08	8,74	7.7 (708 %)	0.6 (809 %)
Simvastatin NY	C10AA01		13,86	18,53	4.7 (34.0 %)	-2.9 (-7.0 %)
Midler mod knoglesygdomme NY	M05B		14,43	18,71	4.3 (30.0 %)	0.2 (3.0 %)
Pregabalin NY	N03AX16		37,95	42,21	4.3 (11.0 %)	0.1 (10.0 %)
Zolpidem NY	N05CF02		4,05	8,03	4.0 (98.0 %)	0.0 (-1.0 %)
Fampridin	N07XX07		0,61	4,55	3.9 (643 %)	0.0 (739 %)
Ticagrelor	B01AC24	Brillique®	6,53	9,83	3.3 (51.0 %)	0.1 (48.0 %)

1) ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2) DDD: Defineret døgndosis

Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen

Omsætningen af **naturlige opiumalkaloider (N02A)(Stærke smertestillende midler)** er faldet med 31 mio. kr. (26 %) fra 1. kvartal 2012 til 1. kvartal 2013. Faldet i omsætningen er på linje med faldet fra 1. kvartal 2012 til 1. kvartal 2013 (27 %). Størstedelen af faldet ses i gruppen oxycodon (N02AA05). Gennem de sidste 4 kvartaler ses et markant fald, som primært skyldes et fald i den gennemsnitlige pris på de solgte pakninger. De sidste to kvartaler af 2012 faldt forbruget af oxycodon med hhv. 20 mio. kr. og 17 mio. kr. sammenlignet med tilsvarende kvartaler i 2011, svarende til et fald på 50 %. I de første kvartaler af 2013 er faldet på hhv. 37 mio. og 24 mio. kr. Du kan se mere om forbrugsudviklingen af oxycodon på Statens Serum Instituts [oxycodon barometer](#).

Atorvastatin tilhører gruppen statiner, der bruges mod forhøjet kolesterol i blodet. Den gennemsnitlige pris på atorvastatin er faldet betydeligt efter patentudløb og introduktion af billigere produkter d. 14. maj 2012.

Selvom der altså var billige produkter på markedet i halvdelen af 2. kvartal 2012, gav det stadig en gennemsnitlig pris pr. DDD på 3,18 kr. mod 0,51 kr. pr. DDD i 2. kvartal 2013. Og i kvartalerne før patentudløbet var den gennemsnitlige pris endnu højere (se de forrige kvartalsrapporter på [ssi.dk](#)). Det store prisfald har betydet, at omsætningen i 2. kvartal 2013 var mindre end 1/3 del af omsætningen i 2. kvartal 2012, på trods af, at forbruget er steget med 72 % i samme periode. Det øgede forbrug er til dels sket på bekostning af simvastatin. Sammenlagt ses der dog et øget forbrug af statinerne, og simvastatin er stadig det mest solgte.

Omsætningsfaldet for de **selektive serotonin genoptagelseshæmmere (SSRI)** på 36 % skyldes primært et fald i den gennemsnitlige pris på de solgte pakninger. Dertil kommer et lille fald i forbruget på 5 %. SSRI er den type antidepressiva, der anvendes mest, og forbruget har været stigende igennem mange år. Men de sidste par år er denne udvikling stagneret, og forbruget af SSRI er oven i købet faldet en lille smule. Denne tendens ser altså ud til at fortsætte i 2013. De gennemsnitlige priser på SSRI'erne går generelt lidt op og ned. I 2. kvartal 2013 ligger prisen lavere end i 2. kvartal 2012 for alle de mest brugte SSRI og det bliver derfor til et omsætningsfald på 18 mio. kr.

Montelukast er en tabletbehandling, der kan anvendes til mild til moderat astma. Omsætningen af montelukast er faldet fra 18 mio. kr. til 3 mio. kr. fra 2. kvartal 2012 til samme kvartal året efter. Mængdesalget er steget med 6 %. Årsagen er, at originalproduktet Singulair® løb af patent i foråret 2013, og at de generiske produkter koster gennemsnitlig mellem 0,89 og 3,49 kr., hvorimod originalpræparatet koster gennemsnitlig 23,85 kr. pr. DDD i 2. kvartal 2013. Se mere om [patentudløb på Singulair®](#) på Institut for Rationel Farmakoterapi hjemmeside.

Omsætningen af **Antipsykotika** er faldet med 15 mio. kr. fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013, hvilket til dels skyldes prisfald, idet omsætningen er faldet med 11 %, mens mængdeforbruget kun er faldet med 2 %. Faldet i omsætning er fordelt på flere lægemidler. Salget af lægemidler med indholdstoffet Quetiapin er faldet med 4,8 mio. kr. som følge af patentudløb i marts 2012, og salget af lægemidlerne Geodon® og Zeldox® (indholdsstof ziprasidon) er faldet med 5,5 og 1,6 mio. kr. grundet store prisfald som følge af patentudløb i henholdsvis marts 2012 og marts 2013.

Læs mere om udviklingen i brugen af antipsykotika i rapporten [Brug af antipsykotika 2002-2011](#).

Metoprolol (beta-blokker) optræder for første gang på listen over lægemidler med størst fald. Der er ikke sket nogen ændring i forbruget af metoprolol – faktisk ses en svag stigning på 3 %. Omsætningen er dog faldet ret markant med næsten 40 %. Faldet skyldes alene præparatskift. Således ses en kraftig stigning for Metoprololsuccinat Orion® og tilsvarende fald for f.eks. Metoratio®.

Tablet 2 (næste side) viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft det største fald i omsætningen fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013. Når der står "NY" efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i forrige kvartalsrapport.

Tabel 2. Lægemiddelstoffer eller lægemiddelgrupper med væsentlig fald i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 2. kvartal 2012 til 2. kvartal 2013

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsfaldet	Omsætning i 2. kvartal 2012 i mio. kr.	Omsætning i 2. kvartal 2013 i mio. kr.	Forskel i omsætning i mio. kr. (pct.)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (pct.)
Stærke smertestillende midler (opioider)	N02A		119,27	88,41	-31 (-26 %)	0.0 (-1.0 %)
Atorvastatin	C10AA05		30,34	8,31	-22 (-73 %)	6.9 (72.0 %)
Selektive serotonin genoptagelses hæmmere (SSRI)	N06AB		49,42	31,47	-18 (-36 %)	-1.3 (-5.0 %)
Montelukast NY	R03DC03		18,94	3,19	-16 (-83 %)	0.1 (6.0 %)
Antipsykotiske midler	N05A		136,23	121,14	-15 (-11 %)	-0.2 (-2.0 %)
Metoprolol NY	C07AB02		38,40	23,82	-15 (-38 %)	0.4 (3.0 %)

1) ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2) DDD: Defineret døgndosis

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Dataleverancer og Lægemiddelstatistik på mail medicindata@ssi.dk eller telefon 3268 5125.

Statens Serum Institut, Dataleverancer og Lægemiddelstatistik, august 2013